

Uchwała Nr XI/102/2019
Rady Gminy Żołynia
z dnia 16 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Żołynia na lata 2020-2025

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity - Dz. U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) Rada Gminy Żołynia uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Żołynia na lata 2020-2025, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żołynia.

§ 3. Traci moc uchwała Nr VII/58/11 Rady Gminy Żołynia z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żołynia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Piotr Foryt

*Załącznik
do uchwały Nr XI/102/2019
Rady Gminy Żołynia
z dnia 16 grudnia 2019 r.*

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE GMINY ŻOŁYNIA
NA LATA 2020 – 2025**

I. WSTĘP

Potrzeba opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 1390). Program jest skorelowany z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żołynia na lata 2016-2026, Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Żołynia, a także z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem nowym. Istniała od zarania ludzkości niezależnie od kultury, statusu społecznego, wykształcenia czy miejsca zamieszkania. Od wielu lat temat przemocy jest obiektem zainteresowań praktyków zajmujących się pomocą osobom w sytuacjach kryzysowych. Coraz więcej uwagi poświęca się rozwiązaniom legislacyjnym i systemowym skierowanym na zwiększenie działań interwencyjnych w stosunku do osób doświadczających przemocy jak i sprawców przemocy. Jednakże przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym co do jej przyczyn i skutków. Dlatego też żadna instytucja ograniczając się jedynie do własnych kompetencji i uprawnień nie jest w stanie samodzielnie powstrzymać i rozwiązać tego problemu. Istnieje wiele definicji zjawiska przemocy. Zgodnie z art. 207 § 1 kodeksu karnego - „przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** - obejmuje działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.
2. **Przemoc psychiczna** - która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.
3. **Przemoc seksualna** – działająca w obszarze zachowań seksualnych, naruszająca intymność pożycia.
4. **Przemoc ekonomiczna** – dotycząca warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

Każdej z wymienionych rodzajów przemocy towarzyszą charakterystyczne jej formy.

Rodzaje przemocy	Formy Przemocy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnienie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie ręką, pięściami, przedmiotami, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
przemoc psychiczna	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, religii, pochodzenia, stała nieuzasadniona krytyka, wmawianie chorób psychicznych, upokarzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb, przekonywanie o swojej bezkarności, itp.
przemoc seksualna	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych,
przemoc ekonomiczna	brak troski o zaspokajanie potrzeb materialnych rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia, itp.

Ofiary przemocy przeżywają depresję, lęk, wstyd, poczucie winy. Mają niskie poczucie własnej wartości, pogorszone relacje z innymi osobami. Przemoc niszczy także podstawy życia społecznego: miłość, zaufanie do innych, współpracę, optymizm. Rozdziela członków rodziny, a często prowadzi do przekazywania przemocy z pokolenia na pokolenie.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE ŻOŁYNIA (na podstawie przeprowadzonej Diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie)

Na terenie gminy Żółnia przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami rodziny. Najczęściej przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie najbliżsi członkowie rodziny, a najczęściej zapewne dzieci. Pomimo coraz większej świadomości społecznej, nadal jednak tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Trudno jest jednoznacznie ustalić rzeczywistą liczbę przypadków przemocy w rodzinach, gdyż nie istnieje żaden centralny i ujednoczony system zbierania danych na ten temat. Jedynymi źródłami informacji o przemocy są badania opinii społecznej oraz analizy dokumentacji policyjnych i sądowych.

1. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W oparciu o publikowane statystyki i analizę dostępnych ogólnokrajowych orzeczeń i rozstrzygnięć w sprawach związanych z przemocą w rodzinie nasuwa się spostrzeżenie, iż

prawo bywa niejednoznaczne zarówno w kwestii potwierdzania zaistnienia przemocy, jak i rozstrzygania, kto jest rzeczywistym sprawcą, a kto ofiarą. W związku z szeroką definicją przemocy w rodzinie występującą w literaturze oraz brakiem jasnej wykładni prawa w tym zakresie, do stwierdzenia przestępstwa przemocy dochodzi najczęściej w związku z art. 207 § 1 kodeksu karnego, czyli w związku z fizycznym lub psychicznym znęcaniem się, które powtarza się przez pewien okres. Przestępstwo znęcania się ścigane jest z urzędu i nie wymaga wniosku osoby pokrzywdzonej, jednakże w rzeczywistości dość często dochodzi do umorzenia postępowania z braku wystarczających dowodów. Trudno jednak przyjąć, że zaistnieje sytuacja, w której każda ofiara przemocy, bądź każdy świadek takiego przestępstwa zawiadomi właściwe organy i służby. Przy tym założeniu zawsze należy mieć na uwadze, iż oprócz przemocy „statystycznej” – jawnej, równolegle występuje bliżej niedookreślona liczba przypadków przemocy zatajonej – niejawnej.

Bezpieczeństwo publiczne w gminie Żołyńia zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Łąncucie za pośrednictwem dzielnicowych przypisanych do poszczególnych rewirów. Z danych udostępnionych przez KPP w Łąncucie wynika, iż na terenie gminy Żołyńia popełniono w 2018 roku ogółem 59 przestępstw (38 kryminalnych, 7 gospodarczych i 14 drogowych). Odnotowano udział 11 sprawców nietrzeźwych (przestępstwa drogowe), oraz 2 sprawców nieletnich (kradzież z włamaniem i przestępstwo drogowe). Przeprowadzono ogółem 202 interwencje, w tym 36 domowych i 166 interwencji o charakterze publicznym. Dane zgromadzone przez Komendę Powiatową Policji w Łąncucie w latach 2016-2018 w zakresie występowania zjawiska przemocy w rodzinie w odniesieniu do terenu gminy zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1. Informacje o przemocy domowej w gminie Żołyńia w latach 2016-2018

zakres danych	2016 r.	2017 r.	2018 r.
liczba stwierdzonych faktów przemocy	12	6	6
liczba zastosowanych procedur „Niebieska Karta” – sporządzonych formularzy	6	5	4
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie – w tym:	15	9	8
kobiety	6	5	6
mężczyźni	2	4	1
nieletni	6	2	1
osoby starsze	1	2	2
liczba sprawców przemocy w rodzinie – w tym:	7	5	4
kobiety	1	-	-
mężczyźni	6	5	4

nieletni	-	-	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	4	5	4
– w tym:			
kobiety	-	-	-
mężczyźni	4	5	4
nieletni	-	-	-

Dane Komendy Powiatowej Policji w Łąncucie.

Pokazują one iż w ostatnich 2 latach zmniejszyła się liczba stwierdzanych na terenie gminy przypadków przemocy w rodzinie. Funkcjonariusze Policji Łąncucie stosują procedurę „Niebieskich Kart”. Na podstawie analizy danych z tabeli można stwierdzić, że liczba ofiar przemocy jest większa niż liczba sprawców. W rozpatrywanym przedziale czasowym osobami doznającymi przemocy były najczęściej kobiety.

Dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie gromadzą również Zespoły Kuratorskie, które podejmują różne formy monitorowania i kontroli w rodzinach. Takie dane pozyskano z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Karnych oraz z ZKSS ds. Rodzinnych i Nieletnich, działających przy Sądzie Rejonowym w Łąncucie, pod którego zasięgiem działania znajdują się mieszkańcy gminy Żołynia. Z danych Zespołów Kuratorskich wynika, iż kuratorzy sprawowali w 2018 r. łącznie 20 nadzorów i dozorów wobec mieszkańców gminy. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Dozory i nadzory prowadzone w związku z przemocą w rodzinie w roku 2018 wobec mieszkańców gminy

czynności Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej	liczba prowadzonych spraw
nadzór nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi	14
nadzór nad realizacją obowiązku leczenia odwykowego	4
nadzór kuratora nad nieletnimi	1
dozór kuratora	1
łącna liczba nadzorów i dozorów	20

Dane Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Łąncucie.

Najwięcej (14) nadzorów kuratorskich dotyczyło sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, postanowienie sądu w tej kategorii obejmowało 24 rodziców i 25 dzieci.

2. OCHRONA ZDROWIA

Pomoc medyczną osobom pokrzywdzonym na skutek przemocy zapewniają placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy Żołyńia (Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Vitae – ul. Rynek 17, 37-110 Żołyńia oraz Centrum Medyczne Ant-Med - ul Białobrzaska 13a, 37-110 Żołyńia). Istotny jest fakt zgłoszenia się osoby pokrzywdzonej do lekarza pierwszego kontaktu, który po zbadaniu, na wyraźną prośbę poszkodowanego, ma możliwość wystawienia zaświadczenia o uszkodzeniach i urazach oraz możliwych przyczynach ich powstania.

Oprócz lekarzy pracujących w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej, działalność przyczyniającą się do przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie świadczy Powiatowy Szpital w Łańcucie oraz Centrum Medyczne w Łańcucie, w którego strukturach funkcjonuje Poradnia Leczenia Uzależnień oraz Oddziały Psychiatryczne dla dzieci i dorosłych (placówki te zlokalizowane są w Łańcucie, przy ul. Paderewskiego 5).

Gmina Żołyńia w zakresie ochrony zdrowia publicznego prowadzi zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkotykowych. Zadania te obejmują w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniami, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrolę przestrzegania zasad obrotu tymi napojami,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci gminnych programów profilaktyki ustalanych corocznie przez radę gminy.

3. OPIEKA NAD DZIEĆMI I OŚWIATA

Na terenie gminy Żołyńia w roku szkolnym 2017/2018 działało przedszkole, 5 szkół podstawowych, 1 gimnazjum, a także 1 liceum ogólnokształcące. Dane liczbowe dotyczące istniejących w gminie placówek oświatowych przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 3. Placówki oświatowe, które funkcjonowały w gminie w roku szkolnym 2017/2018

typ placówki	miejsowość	liczba uczniów	liczba nauczycieli

Szkoła Podstawowa nr 1	Żołyńia	327.	32
Szkoła Podstawowa nr 2	Żołyńia	74	16
Szkoła Podstawowa	Brzoza Stadnicka	93	19
Szkoła Podstawowa	Smolarzyny	20	5
Szkoła Podstawowa	Zmysłówka	12	5
Gimnazjum w Zespole Szkół	Żołyńia	234	29
Liceum w Zespole Szkół			

Dane Urzędu Gminy Żołyńia.

W gminie Żołyńia nie funkcjonują żłobki i kluby dziecięce. Jeśli zaś chodzi o opiekę nad dziećmi w zakresie wychowania przedszkolnego, to ta zapewniana jest w przedszkolu zorganizowanym w 3 lokalizacjach oraz w 3 oddziałach przedszkolnych funkcjonujących w szkołach.

4. POMOC SPOŁECZNA W KONTEKŚCIE PRZEMOCY W RODZINIE, PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej osobom lub rodzinom doznającym przemocy udziela się pomocy społecznej. Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizują organy administracji rządowej, jednostki samorządu terytorialnego (na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zadaniem własnym (obowiązkowym) gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podstawową jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej, na poziomie gminnym jest Ośrodek Pomocy Społecznej, który współpracuje z innymi instytucjami. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej osoby doznające przemocy mogą skorzystać z pomocy materialnej oraz wsparcia w ramach pracy socjalnej (natomiast z pomocy psychoterapeuty i porad psychologa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie). Pracownicy socjalni na bieżąco monitorują rodziny w wysokim stopniu zagrożone przemocą, udzielają porad w celu rozwiązywania konkretnych problemów. Z monitorowanymi rodzinami jest utrzymywany stały kontakt, szczególnie z ofiarami przemocy.

W latach 2016-2018 w gminie Żołyńia odnotowywano kilka przypadków zgłaszania się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej po pomoc z powodu występowania przemocy w rodzinie i w tym i z istniejącym problemem alkoholowym. Dane dotyczące liczby beneficjentów objętych wsparciem GOPS w Żołyńi z powodu przemocy w rodzinie lub problemu alkoholowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Beneficjenci GOPS w Żołyńni objęci wsparciem z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu w latach 2016-2018

rok	liczba osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie		liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm	przemoc w rodzinie	alkoholizm	przemoc w rodzinie	alkoholizm
2016	7	2	7	2	22	2
2017	7	4	7	4	26	15
2018	7	5	7	5	28	18

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żołyńni.

Obowiązkiem samorządu gminnego jest opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji (poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą), zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Jednostką odpowiedzialną za koordynację i realizację Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żołyńni oraz Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Żołyńni. Partnerami w realizacji Programu są: Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji, jednostki ochrony zdrowia, jednostki oświatowe. Przeciwdziałanie i skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci, wymaga pełnej diagnozy dokonywanej w drodze monitorowania, zebrania i analizowania wszelkich danych dotyczących występowania tego zjawiska. Charakteryzując działania, jakie zostały zaprogramowane, a następnie realizowane na poziomie gminy w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, nie można pominąć roli Zespołu Interdyscyplinarnego. Jest to komórka służb społecznych, której zadaniem jest praca z osobami doświadczającymi przemocy.

Na podstawie zarządzenia Wójta Gminy Żołyńnia w 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół stanowi istotne ogniwo służb społecznych w ramach realizacji gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. ZI w gminie Żołyńnia składa się ze specjalistów reprezentujących następujące instytucje: Policja, oświata, kuratorzy sądowi, ochrona zdrowia, GOPS, GKRPA oraz Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Gminy Żołyńnia. Zespół Interdyscyplinarny pełni funkcję strategiczno-koordynującą w działaniach podejmowanych w związku z wiedzą lub podejrzeniem o występowaniu przemocy w danym środowisku rodzinnym. Zespół kształtuje lokalną politykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez analizę zasobów do tworzenia zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, wypracowanie kierunków działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, opracowanie procedur i standardów działania Zespołu Interdyscyplinarnego.

W ramach Zespołu wyodrębniane są grupy robocze do pracy z każdą zgłoszoną rodziną. Praca w zespołach umożliwia pełniejszy i szybszy przepływ informacji pomiędzy przedstawicielami różnych służb, daje rzeczywisty obraz podejmowanych problemów i pozwala na opracowanie i realizację skoordynowanego planu pomocy. Wypracowanie wspólnej płaszczyzny działania dla reprezentantów różnych instytucji i organizacji, usuwa bariery, usprawnia działanie i podnosi efektywność ich pracy. Zespół Interdyscyplinarny integruje i koordynuje działania instytucji i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane dotyczące działalności Zespołu za lata 2016-2018 zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 5. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Żółtynia w latach 2016-2018

zakres danych	2016 r.	2017 r.	2018 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	8	8	8
liczba spotkań ZI w ciągu roku	10	11	9
liczba spotkań grup roboczych	85	69	72
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	7	9	7
w tym sporządzone przez Policję	6	5	5
w tym sporządzonych przez pracowników GOPS i ochrony zdrowia	1	4	2
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	7	6	13
liczba spraw sądowych z powodu przemocy w rodzinie	1	2	6
w tym zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	-	2	4
w tym zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	1	1	2
w tym umorzonych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Żółtyni.

Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016-2018 odbywały się zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami. Liczba grup roboczych i spotkań zależała od liczby

zgłoszeń wymagających podjęcia działań interdyscyplinarnych. Procedurę Niebieskiej Karty wypełniali zazwyczaj funkcjonariusze Policji oraz pracownicy GOPS. W 2018 roku odbyło się 9 posiedzeń Zespołu oraz 72 posiedzenia Grup Roboczych. W trakcie posiedzeń diagnozowano problemy przemocy w rodzinie. Członkowie GR opracowywali i realizowali indywidualne plany pomocy rodzinie, rozpowszechniali informacje o instytucjach i możliwościach udzielenia pomocy. Osoby podejrzane o stosowanie przemocy były informowane o możliwości uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym. Rodziny z wdrożoną procedurą „Niebieskiej Karty” były systematycznie monitorowane przez pracownika socjalnego oraz dzielnicowego w miejscu zamieszkania, co najmniej raz w miesiącu. Zgodnie z procedurami prowadzona jest dokumentacja z podejmowanych działań. Członkowie Zespołu i Grup Roboczych systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w szkoleniach.

Cele i zadania w zakresie przeciwdziałania problemom wynikającym z uzależnień zawiera Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Gmina dysponuje środkami finansowymi, które przeznaczone są na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz profilaktykę i rozwiązywanie problemów wynikających z uzależnień. Zestawienie danych liczbowych dla gminy Żoźnia w tym zakresie obejmujące lata 2016-2018 prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 6. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Żoźnia w latach 2016-2018

wysokość środków (w zł) wydatkowanych na:	2016 r.	2017 r.	2018 r.
profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	54 968	89 071	116 497
profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	0	1 180	0
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	800	0	553,50
razem	55 768	90 251	117 050,50

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żoźni.

Na podstawie przedstawionych w powyższej tabeli danych liczbowych, można stwierdzić, iż w latach 2016-2018 rosły w gminie nakłady na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, jednakże tendencja wzrostowa miała miejsce wyłącznie w odniesieniu do profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii wydatkowano środki jedynie w 2017 roku, z kolei nakłady przeznaczone na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie stanowiły w 2016 roku 1,4%, a w 2018 roku ok. 0,5% ogółu wydatków przeznaczonych w gminie na realizację programów profilaktyki oraz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.

Jednym z głównych realizatorów Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 7. Wybrane dane dotyczące działań podjętych przez GKRPA w Żołyńi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie w latach 2016-2018

zakres danych	2016 r.	2017 r.	2018 r.
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	26	21	8
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	3	3	2
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	2	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żołyńi.

Z przytoczonych w powyższej tabeli danych wynika, iż wyraźnie spadła w 2018 roku liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji. Jeśli zaś chodzi o sprawców przemocy w rodzinie, to wobec 2 z nich GKRPA złożyła w 2016 roku zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

W sytuacjach kryzysowych wymagających niezwłocznego podjęcia działań mieszkańcy nieradzący sobie z problemami, mogą liczyć na interwencje pracowników służb społecznych (pracownik socjalny, asystent rodziny, policja, służby medyczne). Interwencje podejmowane są z pominięciem kryteriów dochodowych. Interwencja kryzysowa ma charakter interdyscyplinarny, a jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w życiu codziennym, co ma zapobiec przejściu stanu kryzysowego w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Osoby pozbawione możliwości zaspokojenia w inny sposób potrzeb tj.: posiłek, ubranie, mogą liczyć na wsparcie ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomoc dla mieszkańców gminy Żołyńia oferowana przez instytucje ponadgminne. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy, który samorząd powiatowy (Starosta Powiatu Łańcuckiego przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie) realizuje we współpracy z innymi instytucjami, gminami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się sprawami rodziny (m.in.: z powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Komendą Powiatową Policji, z Sądem Rejonowym, Prokuraturą Rejonową, Zespołami Interdyscyplinarnymi, Gminnymi i Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, placówkami ochrony zdrowia).

Jednostką organizacyjną powiatu łańcuckiego realizującą zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie (Łańcut, ul. Piłsudskiego 70/5). W strukturze PCPR działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) i Poradnictwo Specjalistyczne, z którego mogą korzystać wszyscy mieszkańcy powiatu. Ośrodek Interwencji Kryzysowej oferuje pomoc osobom pozostającym w sytuacji przemocy domowej lub osobom znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej w celu zapobiegania powstawaniu lub pogłębianiu się dysfunkcji tych osób i rodzin. Klientami Ośrodka są ofiary

przemocy domowej, głównie kobiety i dzieci, jak również sprawcy przemocy w rodzinie. Ośrodek Interwencji Kryzysowej oferuje konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, udziela porad prawnych oraz świadczy niezbędną pomoc socjalną.

Osoba dotknięta przemocą w rodzinie może liczyć na pomoc: psychologa, pracownika socjalnego, radcy prawnego oraz pedagoga.

Pomoc psychologiczna udzielana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie polega głównie na: ocenie stanu klienta, określeniu problemu kryzysowego, dokonaniu przeglądu i analizie możliwości klienta w poradzeniu sobie z kryzysem przy wykorzystaniu różnych zasobów własnych i środowiskowych, pracy nad zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa, zapewnieniu wsparcia (w tym na pracy nad stabilizacją emocjonalną), opanowaniu sytuacji kryzysowej (praca z klientem oraz przedstawicielami różnych instytucji angażujących się w pomoc osobom doświadczającym trudności życiowych). W przypadku sprawców rola psychologa polegała głównie na dokonaniu oceny oraz pracy nad motywacją sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych

Pracownik socjalny Ośrodka Interwencji Kryzysowej funkcjonującego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie udziela informacji o możliwościach uzyskania pomocy w różnych instytucjach oraz pomaga w nawiązaniu kontaktu z tymi instytucjami. Uświadamia osoby pokrzywdzone w zakresie ich praw i możliwości podjęcia działań zmierzających do ograniczenia negatywnych skutków przemocy. Informuje o możliwych rozwiązaniach prawnych oraz zachęca do skorzystania z poradnictwa specjalistycznego dostępnego w PCPR.

Współpraca interdyscyplinarna wielu podmiotów - instytucji i organizacji działających na terenie poszczególnych gmin i powiatu przyczynia się do poprawy sytuacji ofiar przemocy i zwiększenia ich poczucia bezpieczeństwa. Poniżej zestawiono w tabeli adresy instytucji i organizacji podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy.

Tabela 8. Zasoby instytucjonalne dostępne dla mieszkańców gminy Żółńca dotkniętych przemocą

nazwa	adres
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żółńcu	Rynek 22, 37-110 Żółńca
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Piłsudskiego 70/5, 37-100 Łańcut
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nowej Sarzynie	ul. Łukasiewicza 3, 37-310 Nowa Sarzyna
Komenda Powiatowa Policji w Łańcucie	ul. Traugutta 13, 37-100 Łańcut

Sąd Rejonowy w Łańcucie	ul. Grunwaldzka 10, 37-100 Łańcut
Prokuratura Rejonowa	
Centrum Medyczne, Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Paderewskiego 5, 37-100 Łańcut
Szpital Powiatowy w Łańcucie	ul. Paderewskiego 5, 37-100 Łańcut
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Mickiewicza 3, 37-100 Łańcut
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gorzycach	ul. 11 Listopada 12, 39-432 Gorzyce
Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepęstwem	ul. Leszczyńskiego 3, 35-061 Rzeszów
Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”	ul. Korotyńskiego 13, 02-121 Warszawa

Opracowanie własne.

Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie gminy należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, pobicia, poniżanie, wyzwiska, przemoc ekonomiczna, związana z wydawaniem pieniędzy na alkohol. Ofiarami są zwykle współmałżonkowie, dzieci, rodzice. Najczęściej występującą formą przemocy w rodzinie było znęcanie się psychiczne i fizyczne nad członkami rodziny. Sprawcami przemocy byli mężczyźni, znajdujący się najczęściej pod wpływem alkoholu. Natomiast pokrzywdzonymi w wyniku przemocy domowej były kobiety, bardzo rzadko małoletnie dzieci.

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej obejmują pomocą wszystkie rodziny dotknięte przemocą, udzielając pomocy materialnej, jak również niematerialnej w postaci porad, udzielania informacji itp.

III. ZAŁOŻENIA GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1. Podstawowym zadaniem dla samorządu Gminy Żołynia jest realizacja kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy jak i na edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań, a także na edukację społeczności lokalnej w zakresie charakterystyki zjawiska przemocy w rodzinie oraz miejsc i form możliwej pomocy dla osób dotkniętych tym zjawiskiem lub będących jego świadkami.

2. Do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

a/ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

b/ prowadzenie poradnictwa i interwencji przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

c/ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

d/ tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

3. Gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozwala na integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów działających na gruncie rozwiązywania problemów w zakresie przeciwdziałania przemocy, poprzez oddziaływanie na osoby stosujące przemoc, a także podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

4. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowią:

a/ zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym,

b/ zasoby ludzkie – specjaliści różnych dziedzin,

c/ instrumenty pomocowe i sieć wsparcia,

d/ Zespół Interdyscyplinarny,

e/ diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym- skala problemu,

f/ niniejszy program.

IV. ZASOBY GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby instytucjonalne

a/ Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Żołyńni,

b/ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żołyńni,

c/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żołyńni,

d/ Komenda Powiatowa Policji w Łańcucie,

e/ Kadra pedagogiczna szkół,

- f/ Pracownicy służby zdrowia,
- g/ Kuratorzy sądowi,
- h/ Sąd Rejonowy w Łańcucie,
- i/ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie,
- j/ Poradnia Uzależnień w Łańcucie.

2. Adresaci programu

- a/ rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy,
- b/ rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- c/ przedstawiciele instytucji i służb pracujący z rodzinami i osobami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

3. Zagrożenia w realizacji zadań przeciwdziałających przemocy w rodzinie

- a/ brak na terenie gminy poradni, ośrodków wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą,
- b/ bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych rodzin,
- c/ ukrywanie problemów alkoholowych przez członków rodzin,
- d/ słaba kondycja ekonomiczna rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą,
- e/ niechęć do korzystania z możliwości rozwiązywania swoich problemów za pomocą mediacji rodzinnych lub poradni rodzinnych.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

- a/ budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b/ wspieranie powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- c/ diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy,
- d/ budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- e/ kształtowanie właściwych postaw społeczności gminy wobec przemocy poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne,
- f/ profesjonalizacja kadry związanej z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

g/ nawiązywanie współpracy z instytucjami wspomagającymi leczenie i wychodzenie z postaw agresywnych sprawców przemocy.

VI. CELE PROGRAMU

Cel Główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci i zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy a także ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele Szczegółowe:

- a/ skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie,
- b/ wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, prawna, socjalna osobom ofiarom przemocy,
- c/ informowanie społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- d/ propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- e/ motywowanie społeczności lokalnych, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci,
- f/ wzrost wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy,
- g/ podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.

VII. ZADANIA PROGRAMU

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	REALIZATOR/ KOORDYNATOR
1.	Wspieranie powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół składa z grupy specjalistów reprezentujących następujące instytucje: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żołyni, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Oświata, Służba Zdrowia, Kuratorzy Sądowi, Organizacja Pozarządowa	Wójt Gminy
2.	Prowadzenie przez Zespół	- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,	

	<p>Interdyscyplinarny zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, oraz rodzin w których występuje zagrożenie przemocą - prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań 	<p>Pracownicy socjalni</p> <p>Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego</p>
3	<p>Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z instytucjami prowadzącymi domy samotnej matki, ośrodki wsparcia - określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą dotyczących indywidualnych środowisk - praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy 	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja</p>
4.	<p>Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz przemocy 	<p>Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Oświata, Służba Zdrowia</p>

5.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie , poprzez działania informacyjno – edukacyjne	- rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród społeczności lokalnej - udzielanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy - umieszczanie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy i GOPS	Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Oświata, Służba Zdrowia Urząd Gminy
----	--	--	--

VIII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będą środki własne gminy Żołyńia.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitorowanie programu będzie prowadził Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Żołyńi na podstawie informacji przekazywanych przez jednostki uczestniczące w realizacji. Do 31 marca każdego roku zostanie dokonana ewaluacja programu za poprzedni rok kalendarzowy i przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przedłoży Wójtowi Gminy Żołyńia sprawozdanie z realizacji wraz z wnioskami i rekomendacjami dotyczącymi jego funkcjonowania.

Działanie	Rezultat
Zorganizowanie interdyscyplinarnych szkoleń, porad, spotkań	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, poradach, spotkaniach
Oferowanie pomocy rodzinie, gdzie występuje przemoc	Liczba osób korzystających z oferowanej pomocy
Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” jako ważnego elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym przez podmioty do tego zobowiązane	Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura Niebieskiej Karty
Zamieszczanie informacji o miejscach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Rozpowszechnianie informacji, ulotek,	Liczba rozpowszechnionych w ogólnodostępnych miejscach publicznych informatorów, ulotek, plakatów o formach i zakresie pomocy świadczonej rodzinom w

plakatów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie.	kryzysie
Bezpłatne poradnictwo socjalne	Liczba osób korzystających z bezpłatnego poradnictwa socjalnego
Organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba przeprowadzonych działań i liczba osób z nich korzystająca
Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Liczba odbytych szkoleń

PRZEWODNICZĄCY RADY

mgr Piotr Foryt